

heel andere dan nationaal-Surinaamse belangen in het spel zijn. Vorig jaar zou er een ontwerp-overeenkomst worden gemaakt voor de oprichting van een nieuwe luchtvaartmaatschappij (SLM-International) waarvan de aandelen verdeeld zouden worden tussen de SLM (inbreng landingsrechten), de Amerikaanse luchtvaartmiljonair Leroy-Farnz (financier ook van Transavia) en een aantal Surinaamse particulieren. De publikatie van dit tot dusver onbekende document knakt de Surinaamse eenheid. Geruchten over steekpenningen doen de ronde in Paramaribo. 'SLM wordt 'n schandaal', voorspelt het Surinaamse dagblad Onze Tijd. Ook andere kranten beginnen kritische vragen te stellen. Behartiging van privé-belangen van welgestelde Amerikaanse en Surinaamse particulieren wordt in Suriname niet algemeen als nationaal ideaal ervaren. Als de Surinaamse minister Rens (Economische Zaken) buiten de gevolmachtigd minister om zijn ambtenaar K. De Miranda en SLM-directeur B. Maes naar Nederland zendt om Transavia te pressen toch te vliegen, trekt een boze minister Polanen zijn handen van de zaak af. Dit is niet zijn niveau van vechten. De ijlings overgekomen Surinamers ontdekken te laat dat minister Polanen de machtsverhoudingen juist getaxeerd heeft. Verwerping van het ontwerp-akkoord Bakker-Polanen is een politieke fout geweest.

Kater

Groot is de Surinaamse kater, wanneer de 5e december aanbreekt. Om de zaak niet tot een schandaal op Schiphol te laten uitgroeien, besluit weinig gelukkige overwinnaar KLM om reizigers, die voor het feestprijstje van f 600 geboekt hadden voor de openingsvlucht van de SLM voor hetzelfde tarief over te nemen van de agent, die in Nederland de boekingen heeft verzorgd.

Een extra vlucht naar Zanderij wordt ingelast. In allerijl worden de in onzekerheid verkerende passagiers opgetrommeld om zaterdagmorgen vroeg toch naar Schiphol te komen. Er verschijnen er 113. Enkelen hoorden pas 's morgens, dat er toch nog een mogelijkheid was de kerstdagen bij familie in Suriname door te brengen. Verslaggevers registreerden gevoelens van de Surinaamse passagiers voor ze in het gereedstaande KLM-toestel stapten.

'Enkelen kwamen er in emotionele bewoordingen voor uit dat zij het niet doorgaan van de SLM/Transavia-vlucht een slag in het gezicht van Suriname vonden. "De grootste en sterkste heeft gewonnen," zei een man. "Ze willen ons klein houden. Dit is een smerige politieke zaak."' (Trouw 7/12/70)

Dr. J. D. V. Polanen
gevolmachtigd minister

Commentaren

De koninkrijkskater is algemeen. Noch in Nederland, noch in Suriname beleeft iemand voldoening over het pijnlijke gebeuren op 5 december.

Trouw:

'Nederland heeft Suriname in deze kwestie niet als een gelijkwaardige Koninkrijks-partner behandeld, alles wat er op papier stond, ten spijt. De recente Zuid-Afrika reis van minister Bakker die de Surinamers veel meer geraakt heeft, dan tot dusver naar buiten toe is gebleken, heeft stellig ook een rol gespeeld in de felheid van de Surinaamse opstelling vorige week. Dat Nederland wat goed te maken heeft, lijkt ons buiten kijf.'

De Ware Tijd (Suriname) schrijft bitter: 'Steun en medewerking en al die mooie

dingen eindigen, zodra het Nederlandse belang wordt bedreigd. De omzet op de maandelijkse SLM-vluchten zou maximaal drie miljoen (ned. crt.) bedragen, nauwelijks 7,5 pct van de KLM-omzet (à 40 miljoen). Toch was dit peuleschilletje voldoende om de schriftelijke tripartite luchtvaart-overeenkomst te vernietigen en deze SLM-vluchten te verbieden.'

Drs. F. A. Hoogendijk herinnert in Elsevier (12/12/70) Suriname aan zijn afhankelijke positie:

'In Suriname is het woord bevoogding al weer gevallen – bevoogding vanuit Nederland. Dit is onzin. In wezen is er geen meningsverschil tussen de KLM en de SLM, tussen de Nederlandse regering en de Surinaamse. De Nederlandse regering wil er alleen voor waken dat er een aantal slimme Amerikaanse financiers de geregelde lijnvluchten van de KLM in gevaar brengt. Hierbij komt ook nog de vraag om de hoek kijken of het wel zo noodzakelijk is dat Suriname alleen om prestige-overwegingen een vlieglijn moet hebben op de Midden-Atlantische Oceaan-route. Het onderhoud van grote internationale transatlantische luchtlijnen is een kwestie van grote ervaring. Een leemte op dit terrein is er beslist niet. Wellicht kan het prestige van de Surinamers toch nog worden ontzien als de KLM in samenwerking met de SLM bepaalde vluchten tussen Paramaribo en Amsterdam zou gaan uitvoeren. Maar de Surinamers dienen te begrijpen dat zij hun kaart niet moeten overspelen. Er zijn niet veel Nederlanders die wakker liggen van de banden tussen Nederland en Suriname. Dank zij Nederland ontvangt Suriname veel financiële steun. In dit licht gezien lijkt het een onverstandige politiek vanuit Paramaribo om nu juist de nationale luchtvaartmaatschappij, de KLM, schade toe te brengen. Dan is men bij vele Nederlanders aan het verkeerde adres.'

Het akkoord is bereikt. Persconferentie op Schiphol. V.l.n.r. minister Bakker, minister Radhakishun en minister Rens.

